

Stiefmoeders en vissen

Chantal van Dam (1951) heeft begin jaren tachtig vijf jaar in Zuid-Limburg gewoond en gewerkt.

Vandaar dat de provincie steeds in haar boeken terugkomt. Ook in haar nieuwe roman *De lucht van zout en teer* is dat het geval.

door **Adri Gorissen**

Limburg aan zee heet het eerste deel van Chantal van Dams nieuwe boek. Ze vangt in die titel de wonderlijke situatie dat de Inspectiedienst voor de Visserij van het Ministerie van Landbouw in de jaren tachtig in Heerlen is gevestigd. Heel ver van de havens waar de kabeljauw, haring, tong en schol aan land worden gebracht en waar met de toegestane vangsthoeveelheden wordt gesjoemeld. „Het was een politieke beslissing om die dienst in Zuid-Limburg te vestigen”, zegt Van Dam, „een beslissing die alles te maken had met de sluiting van de mijnen en het daardoor veroorzaakte banenverlies. Maar het overhevelen van die dienst zette weinig zoden aan de dijk, want het grootste deel van het personeel kwam ook na de verhuizing niet uit de streek.”

De schrijfster weet waarover ze praat, want van 1981 tot 1986 was ze een van de personeelsleden van de inspectiedienst.

Van Dam - van huis uit marien bioloog - had na haar afstuderen allerlei baantjes voordat ze als controleur aan de slag ging bij de inspectiedienst in Heerlen. Ze had de naïeve hoop dat ze onderzoek kon doen naar de beste manieren om de vis in de zee te beschermen. In werkelijkheid kwam het vooral op controle en handhaving neer, want de vissers deden er indertijd alles

Chantal van Dam: „Met mensen die het goede willen, kan het toch fout gaan.”

foto **Frits Withershoven**

aan om de hen opgelegde vangst-quota te ontduiken. Ze vingen eigenlijk gewoon waar ze zin in hadden.

„In de jaren dat ik bij de dienst zat, vond in de visserijwereld net de omslag plaats van een ordeloze bened naar een streng door de EU gereguleerde situatie”, herinnert ze zich. „Dat bracht tal van conflicten met zich mee, want zo’n scheefgegroeide situatie buig je niet zo maar recht.” Het was niet echt een

fijne tijd, voor Van Dam reden om ander werk te zoeken.

Tijdens haar jaren bij de visserij-inspectiedienst maakte ze notities over de gebeurtenissen. „Ik wist toen al dat ik er nog eens wat mee zou willen doen”, vertelt de auteur, „die omslag van gedoogcultuur naar een streng beleid is een mooi thema om over te schrijven. Ik vond de gang van zaken ook typisch Nederlands: de koopman versus de dominee.”

In haar roman, waarvan ze bezweert dat hij maar ten dele autobiografisch is, voert Van Dam de biologe Ilse Versluijs op. Deze moet voor een parlementaire commissie verschijnen die onderzoek doet naar de praktijken in de visserijwereld. Zo kan Van Dam uit de doeken doen hoe de zaak naar haar idee in die jaren in elkaar zat. Omdat visserij nogal een technisch onderwerp is, laat ze het in de roman daar niet alleen bij. Ook het per-

soonlijke leven van de net als zichzelf indertijd in Maastricht wonende Ilse komt aan de orde.

Privé loopt het bij Ilse eveneens niet allemaal op rolletjes. Ze heeft een relatie op afstand met de in Amsterdam wonende Sicco. Hij is gescheiden en is de vader van Sabine. Met het meisje bouwt ze een goede verstandhouding op, maar tot haar grote verdriet wordt ze op afstand gehouden door Sicco en diens ex. Van Dam: „Mijn boek is

tevens een pleidooi voor de stiefmoeder. Er zijn er heel veel in Nederland en dat zijn heus niet allemaal boze vrouwen zoals de stiefmoeder van Sneeuwwitje. Met beide verhalen samen - over vissen en stiefmoeders - wil ik laten zien hoe het met mensen die in principe het goede willen toch fout kan gaan.” **Chantal van Dam - De lucht van zout en teer**. Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar, 336 blz. ISBN 9789038890494. Prijs 19,90 euro.